

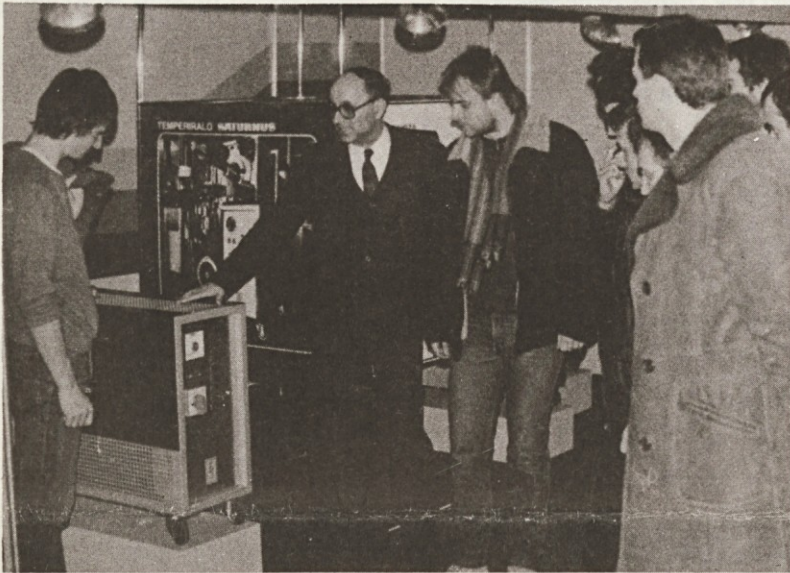
SATURNUS

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SATURNUS, LJUBLJANA - LETO XXV -

ŠTEVILKA 4, APRIL 1984

PLASTEX 84

Zlata plaketa za temperirne naprave

Profesor z zagrebške strojne fakultete, ki predava o obdelavi plastike, je pripeljal svoje študente na Saturnusov razstveni prostor.

RALLY SATURNUS

Rally - delitev organizacije in stroškov

Doslej je Rally financiral Saturnus skupaj z udeleženci temeljnega samoupravnega sporazuma, formalni prireditelj pa je bilo društvo Slovenija avto. 29. februarja pa je bil v portoroškem Avditoriju slovesno podpisan Samoupravni sporazum o skupnem financiranju in organiziranju te poslovne, turistične in športne prireditve. Sporazum, ki pomeni širšo uveljavitev Saturnus Rallyja, so podpisali pooblaščenici Obalno-kraške turistične poslovne skupnosti iz Porto-roža, predsedstvo Avto moto zveze Slovenije in predstavniki delavskega sveta TOZD Tovarna avtoopreme. S pokroviteljstvom Avto moto zveze Slovenije pričakujemo dvig organizacijske ravni, Obalno-kraška turistična poslovna skupnost pa je s podpisom sporazuma prevzela tudi kritje dela stroškov.

Oddelek strojegradnje je razstavil temperirne naprave na sejmu plastike in gume »Plastex 84« od 19. do 23. marca v Zagrebu. Poleg obstoječih modelov TN3 in TN9, ki so v redni proizvodnji, smo predstavili tudi prototip oljne temperirne naprave TNO6.

Za oljno temperirno napravo TNO6 je žirija dodelila Saturnusu »Zlato plaketo Plastexa z diplomom« za izjemen prispevek k proizvodnji, uporabi in predelavi plastičnih mas in gume. Žirija je upoštevala konstrukcijsko rešitev, tehnološko izvedbo, design, način predstavitve na sejmu, spremno dokumentacijo ter pomen za napredek industrije plastike in gume Jugoslavije.

Najvišje možno priznanje Društva plastičarjev in gumarjev, Zagrebškega velesejma in časopisa Polimeri je rezultat usklajenega dela oddelka strojegradnje in drugih funkcij v Saturnusu. Od delavcev smo zahtevali osebno odgovornost za pravočasno in kvalitetno izvedbo nalog. Z zlato plaketo je poplačan ustvarjalni delovni odnos.

Na sejmu sta razstavljala temperirne naprave tudi dva druga domača proizvajalca: Belišče in RA-KO Metaloplast Buzet. Z obema proizvajalcema smo se na sejmu poslovno pogovarjali.

Belišče je s temperirnimi napravami taktiziralo. S kompletno ponudbo in resnim nastopom smo dosegli, da je Belišče pošiljalo potencialne kupce temperirnih naprav na naš razstveni prostor. V pogovoru so zagotovili, da se odpovedujejo razvoju temperirnih naprav in da računajo na naše naprave. RA-KO Metaloplast Buzet je razstavil temperirno napravo KB-02, ki jo izdeluje v sodelovanju z italijanskim partnerjem. Termoregulator in črpalka sta iz uvoza. V razgovoru so omenili, da nameravajo proizvajati temperirne naprave le za lastne potrebe. Ocenjujemo, da oba konkurenta s konstrukcijsko-tehnološkega in po-

1167466

Slovesno odkritje spomenika

Junija bo preteklo leto, kar je umrl Franc Leskošek - Luka, narodni heroj in po vojni nosilec vidnih družbeno političnih funkcij. Saturnužani pa smo ponosni, da je bil osem let, od leta 1925 do 1933, tudi delavec Saturnusa. Njemu in še nekaj njemu podobnim se lahko zahvalimo, da je Saturnus še danes znan kot nekdanja »rdeča trdnjava«. Franc Leskošek - Luka je ostal Saturnužan tudi še po vojni; ni bil le formalni častni član, temveč se je tudi trudil, da bi naši delovni organizaciji po svojih močeh stal ob strani.

Že lani, na žalni seji, je delavski svet delovne organizacije sklenil, da mu bomo postavili spominsko obeležje na tovarniškem dvorišču. Kasneje je bil sprejet projekt kiparja Boštjana Putriha in arhitekta Kerševana (po predračunu bo stala izvedba 350 tisoč din), odkritje spomenika 26. aprila ob 12.30 uri pa bo združeno s proslavo Dneva OF in praznika dela. Na slovesnosti bo govoril France Popit, v kulturnem programu pa bodo sodelovali Partizanski pevski zbor, godba milice in recitator Julij Gustin iz Mestnega gledališča.

slovnega vidika ne dosegata stopnje razvoja temperirnih naprav v Saturnusu.

Na sejmu je bilo veliko zanimanja za naše temperirne naprave. Na razstavnem prostoru se je zgledilo in zahtevalo informacije približno 150 obiskovalcev. Naši delavci so vsakemu izročili prospekt in ponudbo ter izpolnili posebej izdelane

(nadaljevanje na 4. strani)

*Čestitamo
ob dnevu OF
in prazniku dela*

R.K.

Iz poslovnih poročil

Marca so delavski sveti, aprila pa zbori delavcev obravnavali in potrjevali poslovna poročila delovne organizacije in tozdiv za preteklo leto. Z ocenami rezultatov poslovanja, ki se bistveno ne razlikujejo od končnih izračunov, smo bili seznanjeni že v prvi letošnji številki glasila. Tokrat pa iz poslovnega poročila povzemamo poročila o proizvodni problematiki, kot so jih, v vsakem na svoj način, pripravili v tozdivh.

TOZD Tovarna avtoopreme

Na podlagi predhodnih pokazateljev lahko smatramo, da je realizacija fizične proizvodnje v letu 1983 kljub objektivnim težavam pri osvajanju novih proizvodov, ozkim grlom v proizvodnji in težavnim nabavi reprovromaterialov zadovoljiva.

Kljub temu pa moramo kritično oceniti in analizirati vse največje negativne dejavnike, ki so imeli najmočnejši negativni vpliv na realizacijo proizvodnje.

Negativni dejavniki pa so predvsem:

- izpad nekaterih izdelkov iz proizvodnega programa;
- slaba in nepravčasna preskrba z reprovromateriali za izdelke, namenjene za domače tržišče;
- velike izvozne obveznosti, ki zahtevajo kvalitetne izdelke in točne izdobe, so povzročile večji proizvodni izmet in občasne zastoje v proizvodnji, ki smo jih morali nadomestiti z izrednimi akcijami;
- nenehno povečevanje proizvodnje večjih plastičnih izdelkov še povečuje ozka grla v obratu plastike;
- vedno pogostejše okvare strojev in naprav, ki so posledica zastarelega strojnega parka in pomanjkanja uvoznih rezervnih delov;
- nestabilni tehnološki postopki;
- vsakodnevne okvare orodij in naprav, zaradi objektivnih in subjektivnih vzrokov, ki so posledica predvsem neorganizirane vzdrževalne dejavnosti;
- ne dovolj stimulatивно delovanje proizvodnega, izvoznega, kreativnega in inovacijskega dela, ki bo moralo temeljiti na večji produktivnosti in ekonomičnosti.

V tem poslovnem poročilu so le grobo analizirani najnovejši osnovni pokazatelji realizacije planiranih nalog proizvodnega sektorja ter nakazani najvplivnejši negativni dejavniki, ki so v največji meri vplivali na realizacijo planiranih nalog proizvodnega plana v letu 1983.

TOZD Orodjarna in vzdrževanje

Fizična proizvodnja, merjena v tonah in efektivnih proizvodnih urah, je v letu 1983 v primerjavi z letom 1982 porasla. Porabljena sredstva so rasla hitreje, kot je rasel celotni prihodek ali dohodek. Vzrok temu je v daljšem časovnem poteku proizvodnje, tako da evidentirani proizvodi ob obračunu še niso prodani. TOZD Orodjarna in vzdrževanje mora imeti v okviru Saturnusa položaj, ki ji z ozirom na zahtevnost in pomembnost del, ki jih opravlja, tudi pripada. Hitrejši in intenzivnejši razvoj in modernizacija tozdiva je osnova za napredek in razvoj vseh temeljnih organizacij v Saturnusu.

V zadnjih letih so zaostreni pogoji gospodarjenja, še posebno pa za-

ostritve v letu 1983, negativno vplivale tudi na proizvodnjo v TOZD Orodjarna in vzdrževanje. Občutno zmanjšane možnosti oskrbe z reprodukcijskim materialom ter s potrebnimi obdelovalnimi orodji so precej ovirale normalno proizvodnjo. Še posebej so onemogočale skrajševanje rokov izdelave in vzdrževanja orodij in strojev, pa tudi servisa vzdrževanja.

Naslednji večji problem v letu 1983, značilen za celotno TOZD Orodjarna in vzdrževanje, je predstavljalo pridobivanje novih kvalificiranih delavcev vseh profilov. Ta problem je bil še toliko večji, kajti na račun nove usmeritve v strojogradnjo je bila načrtovana zaposlitev mnogo novih delavcev, a zaradi pomanjkanja kadrov na tem področju ostaja zaposlovanje problematično tudi v letu 1984.

Na področju strojogradnje, deloma iz objektivnih, deloma pa tudi iz subjektivnih razlogov nismo uresničili planskih ciljev. Samostojni obrat se je sicer res oblikoval leta 1983, vendar šele v drugi polovici leta in ne na začetku leta, kot je bilo s planom predvideno. Posledica tega je bil določen izpad v proizvodnji strojev, katerega pa spričo že prej navedenih kadrovskih problemov tudi v letu 1984 ne bo mogoče v celoti nadomestiti.

Akuten problem v TOZD Orodjarna in vzdrževanje je tudi neustrezna lokacijska razporeditev posameznih obratov in organizacijskih enot. Z nastajanjem nekaterih novih dejavnosti, kot so strojogradnja, služba za vzdrževanje elektronskih naprav in s centralizacijo in boljšo organizacijo enotne vzdrževalne službe na ravni delovne organizacije, pa prihajamo do prostorskih zagat, ki dejansko onemogočajo možnosti uvedbe boljše in funkcionalnejše organizacije in praktično hromijo bolj učinkovito izvajanje delovnih nalog.

Sicer pa bo potrebno pri bodočem delu v TOZD Orodjarna in vzdrževanje še mnogokaj nerazrešene razrešiti. Še predvsem bo potrebno z večjo pomočjo posameznih služb v DSSS storiti več v pogledu organiziranja kvalitetnejše raziskave tržišča in prodaje strojev, kot perspektivne proizvodne veje v Saturnusu, boljše nabave, nagrajevanja po delu, kadrovanja, itd. Pa tudi sicer bo potrebno v TOZD Orodjarna in vzdrževanje boljše izkoristiti notranje rezerve in proizvodne možnosti in na tak način dvigniti produktivnost dela.

TOZD Tovarna embalaže

Razvojna skupina rešuje problematiko, ki jo lahko tudi sama zaključiti z materialnimi sposobnostmi tozdiva, in problematiko, ki zahteva sodelovanje strokovnih kadrov in materialnih sposobnosti TOZD Orod-

jarna in vzdrževanje. Na tak način so bile uspešno zaključene naslednje naloge:

- postavitve in zagon nove linije za samostojne pokrove;
- v proizvodnjo so bili vključeni posamezni novi stroji, ki so zamenjali stare;
- izdelani so osnovni koncepti izgradnje novega obrata za pokrove (kapacitete 400 milijonov letno).

V končni fazi je osvajanje naslednjih novih izdelkov:

- vlečene patent doze in konzervne pločevinke;
- konična vedra (18-20 litrov).

Izdelane so konstrukcije za posebne naprave za proizvodnjo pločevinaste embalaže.

Z razvojno službo v Fructalu smo uspešno vključili v redno proizvodnjo nov pokrov za otroško hrano.

Tiskarna obratuje v izredno težkih ekoloških pogojih in na zastarelih napravah. Z velikimi naporji vseh članov tiskarne (nadurno delo in delo ponoči) je le uspelo oskrbovati domače mehanske obrate in druge proizvajalce embalaže, kot so Plutal, Mirna, Gavrilovič.

Velik problem je v tiskarni oskrba z uvoznimi rezervnimi deli; samo zaradi primanjkanja deviz, temveč tudi zato, ker izredno težko dobimo rezervne dele za zastarelo tehniko.

Zaradi slabih pogojev je bolniški stalež relativno visok, zato so delovne obremenitve padle na druge delavce.

Izreden proizvodni problem je predstavljala pločevina, ki ni bila standardnih formatov in kakovosti. Prihajalo je do zastojev in prevelikih obremenitev posameznih linij, ki lahko sprejmejo večje formate.

Mehanske obrate je spremljala problematika, prenesena iz tiskarne. Nestandardna pločevina je prispevala k dodatnim okvaram, potrebno je bilo prilagajanje strojev, delo preko delovnega časa in vključitev novih operacij.

Le z velikimi naporji vseh strokovnih služb nam je uspelo ohraniti kakovost proizvodov na sprejemljivem nivoju.

V prvem četrtletju je bilo stanje v proizvodnji izredno težko. Ni bilo pločevine, prišlo je do nezadovoljstva med delavci. Oskrba s surovinami se je od junija dalje bistveno popravila. Organizirali smo proizvodnjo v treh izmenah, kar pa je povzročalo posebne kadrovske težave. Organizatorji proizvodnje so bili na delu dalj časa, tudi po 12 in celo 16 ur. Tudi sodelavke so se vključevale v nadurno in nočno delo. Delavcem je vodstvo zelo jasno razložilo, da bo hrana propadala, če si ne bomo z vsemi močmi prizadevali za proizvodnjo.

Vzdrževanje

Ker so stroji zastareli, ima vzdrževanje posebno vlogo. Hkrati pa so posebnega vzdrževanja potrebni tudi naj sodobnejši stroji.

Stari stroji niso bili vzdrževani po planih - menimo, da le deloma iz objektivnih razlogov. Novi stroji z elektronsko opremo niso bili dobro vzdrževani zaradi nepravčasnega vključevanja kadrov iz TOZD Orodjarna in vzdrževanje. Razširjeno je

Volitve bodo 10. maja

Izteka se dveletno mandatno obdobje delegatom v samoupravnih organih - delavskih svetih in njihovih izvršnih organih. Pred nami so volitve novih delegatov. Da bi volitve in vsi postopki pred njimi potekali nemoteno, po dogovorjenem rokovniku, smo z evidentiranjem možnih kandidatov začeli že v mesecu marcu. V vseh tozdivh in v skupnih službah so koordinacijski odbori in izvršni odbor OOZS na razširjenih sejah sprejeli sklepe o sklicu temeljnih kandidacijskih konferenc sredi aprila. Na zborih delavcev smo že dali soglasje k predlogu kandidatov.

Vzporedno z volitvami v samoupravne organe bomo v skupnih službah in v tozdiv embalaže izvedli tudi nadomestne volitve za delegate v samoupravne interesne skupnosti in zbor združenega dela naše občine. Nadomestne volitve so potrebne zato, ker je nekaj članov delegacij zapustilo delovno organizacijo, nekateri pa so izrazili željo, da jim funkcija preneha in so podali odstopne izjave.

Na osnovi pravočasnih prijav na volitve pričakujemo, da bodo tudi vsi nadaljnji volilni postopki opravljeni v dogovorjenih rokih, kar je pogoj za uspešen potek volitev.

Rado Fink

mnenje, da neurejeni cenovni odnosi predstavljajo vse težji problem na področju medsebojnega izvrševanja obveznosti.

Nadzor nad kakovostjo

Sodelavci v tej službi so nadzorovali kakovost po ustaljeni metodologiji. S svojim znanjem so se vključevali v spreminjanje tehnoloških pogojev v proizvodnji, da bi le lahko uporabili tudi nenormativne surovine.

Prizadevali so se tudi za razvoj kontrolne dejavnosti. Izmet v letu 1983 ni presegal višine iz leta 1982. Precejšen del časa je bil namenjen usklajevanju prevzemnih pogojev s SOZD Gorenje. Pomembno delo je bilo tudi vpeljevanje kontrolnih metod pri domačem dobavitelju tesnilnih mas.

Operativno planiranje

Zaradi nepravčasne dobave surovin, slabe kakovosti surovin, pomanjkanja sodelavcev in težav je bilo potrebno stalno spreminjati plane in jih medsebojno usklajevati na relaciji prodaja - nabava - programske službe - neposredna proizvodnja.

(nadaljevanje na 5. strani)

Spomini na Franca Leskoška — Luko

Letos aprila dobi tovariš Leskošek svojo spominsko obeležje na dvorišču Saturnusa v Mostah. Da ob tem ne bi navedli le suhoparne kronike, je o svojih srečanjih s tovarišem Leskoškom spregovoril tovariš Verčko.

Tovariš Leskošek je delal v Saturnusu od leta 1925 do 1933. Zaposlil se je kot orodni strugar, toda dobri dve leti pozneje je bil že mojster okroglega oddelka. Njegovi bivši sodelavci so se ga spominjali kot dobrega delavca in kovinarja z veliko izkušnjami. Kmalu po prihodu je postal tudi delavski zaupnik, pri čemer je pokazal veliko smelosti in sposobnosti za organizacijo. Po njegovi zaslugi so bili praktično vsi delavci vključeni v Zvezo kovinarskih delavcev Jugoslavije. Z množičnim sindikalnim delovanjem pa je bilo tudi lažje doseči boljše delovne pogoje. Delavci so si izborili letni dopust, ki ga takrat sploh niso poznali, pa tudi na cesto niso več mogli postaviti nobenega delavca brez vzroka, borili so se za boljše plače, dobili so zaščitna sredstva, kot so delovne halje, kar se dotlej še ni zgodilo; med velike uspehe spada tudi ustanovitev menze za delavce.

Tovariš Leskošek je bil pojem delavskega zaupnika in sindikalnega gibanja. Kakšno zaupanje so imeli delavci v to funkcijo, kaže dejstvo, da so delavke kljub sindikatu zahtevale še posebej delavskega zaupnika tudi po osvoboditvi in smo ga v Saturnusu dve leti tudi še imeli, čeprav to ni bilo zakonjeno potem pa so dojele, da je ta funkcija le odveč.

Ko smo dobili po vojni prvo slovensko vlado, je postal tovariš Leskošek minister za industrijo in se je kmalu po prevzemu te funkcije oglašil tudi v Saturnusu. Pripeljal je delegata - tovariša Avseca, ki je kasneje postal tudi prvi direktor Saturnusa. Tovariš Leskošek je prva leta po vojni vedno skrbno bedel nad izbiro direktorjev Saturnusa in če kateri ni ustrezal, je tudi dosegel, da so ga zamenjali. S predstavniki sindikata in drugimi predstavniki Sa-

turnusa je sodeloval pri določitvi prvih plač v Saturnusu.

Ob uradnih obiskih Saturnusa je vedno obiskal svoje stare sodelavce in sodelavke, prav za vsakega je imel primerno besedo, bivši sodelavec - transporter Frančeško pa je vselej dobil cigaro!

Ker je izredno dobro poznal proizvodnjo in delavce v Saturnusu, je takoj po vojni dajal razne naloge Saturnusu pa tudi popolnoma tehnična navodila za racionalnejšo proizvodnjo - med drugim po njegovi zaslugi še danes proizvajamo norma škatle za loščilo za čevlje, pred vojno je imel namreč vsak naročnik svojo dimenzijo škatle.

Tudi drugače je vedno mislil na Saturnus in občasno nam je iz svojega širokega kroga znancev pošiljal sodelavce, na primer inovatorja, da je izdelal prototipe.

Bil je tudi eden redkih, ki je predvidel potrebo po razvoju embalaže in je to področje tudi podprl. Izredno je podpiral osvajanje aluminijeve embalaže, ki je dotlej v Jugoslaviji sploh nismo poznali in se je tudi drugje po svetu kaj malo uporabljala. Ko je bilo sklenjeno, da bomo tovrstno embalažo izdelovali v Jugoslaviji - v povojnem obdobju nismo imeli bele pločevine, ki je bila do tedaj izključni material za konzervne škatle - je tovariš Leskošek to nalogo poveril v glavnem Saturnusu. V ta namen je Impol po nalogu preusmeril svojo dotedanjo proizvodnjo in začel izdelovati aluminijevo pločevino. V Saturnusu smo po lastni tehnologiji vlečenja razvili nekaj tipov konzervnih škatel; izdelovali smo 300 gramsko konzervno škatlo kot vojaški obrok ter 500 gramsko škatle, kilogramske konzervne škatle pa so izdelovali v Celju.

Ko so bili prvi vzorci konzervnih škatel izdelani, smo jih napolnili z golažem, ki so ga skuhal pri Slamiču in s temi vzorci sta se tovariš Leskošek in tovariš Galof v posebnem kupeju odpeljala v Beograd k tovarišu Kidriču - ki je bil nad golažem iz pločevinke navdušen!

Franco Leskošek na gradbišču tovarne avtoopreme.

Ko je Saturnus že razvil nekaj svetlobne opreme, ni pa še imel ustrezne opreme za večjo proizvodnjo pa tudi ne ustreznega prostora, so nenadoma začeli hoditi v Saturnus ljudje z mestnega gospodarskega odbora, iz banke in sekretariata za industrijo. V Saturnusu nismo vedeli, zakaj nas razni predstavniki kar naprej obiskujejo. Zadevo nam je pojasnil tovariš Leskošek sam, ko nas je zopet obiskal, sklical je vse odgovorne in nam dal nalog, da v kratkem povečamo proizvodne površine in nabavimo ustrezno opremo. Podpora take vodilne osebnosti je kaj hitro rodila rezultate. Marsikatero oviro smo obšli.

Saturnus je obiskoval tovariš Leskošek do konca življenja in Saturnužani njega. Sprejel nas je ob veselih in žalostnih trenutkih. Vedno se je čutil Saturnužana. Ko smo v Saturnusu ustanovili častno član-

stvo, je bil eden prvih častnih članov Saturnusa.

Vsi, ki smo prišli z njim v stik, smo ga spoštovali kot človeka, kot sposobnega strokovnjaka, ki je vedno želel red in disciplino. Spoštoval je delo in uspešnost pri delu. Prav zato je marsikateri sposoben Saturnužan zasedel odgovorno mesto v osvobojeni Jugoslaviji - po priporočilu tovariša Leskoška.

Da je ostal točen, tudi ko jih je imel skoraj osemdeset, priča naslednji dogodek. Leta 1976 smo na Letališki cesti odprli novo tovarno avtoopreme. Povabili smo tudi tovariša Leskoška. Otvoritev je bila predvidena za deseto uro dopoldne. Ob desetih sva še vedno (po navodilu) sedela v jeditnici. Pa je rekel tovariš Leskošek: »Zdaj pa je že deset. Kar greva. Povabili ste me za deseto.« In sva šla.

Anamarija Plesničar

Ne pozabimo na delegacije v SIS in ZZZ

Delegati v zbor združenega dela naše občine in v samoupravne interesne skupnosti so bili izvoljeni za 4 leta in poteklo jim je šele pol mandatnega obdobja. O njihovem delu manj vemo kot o delu delegatov v samoupravnih organih, gotovo niti vseh ne poznamo. Po krivici, kajti čeprav opravljajo svojo funkcijo izven delovne organizacije, dvigujejo roke ali dajejo pripombe ob sprejemanju za nas vse pomembnih odločitev o šolstvu, zdravstvu, otroškem varstvu in drugih družbenih dejavnostih.

Konec februarja so bili vsi predstavniki delegacij vabljeni na razširjeno sejo IO konference OOZS, da bi se pogovorili o dosedanjem in bodočem delu, predvsem pa o neaktivnosti nekaterih delegatov. Ugotovili so, da so bile seje delegacij v samoupravne interesne skupnosti praviloma nesklepčne, pogosto pa tudi seje delegacij v zbor združenega dela. Težave pri delu pa jim povzročajo tudi preobsežna in zapletena gradiva, še bolj pa dejstvo, da so premalo povezani z družbenopolitičnimi organizacijami in strokovnimi službami. Zato so na

seji sklenili, naj se strokovne službe v bodoče bolj vključujejo v delo delegacij, in prispevajo k oblikovanju mnenj pri obravnavi gradiv, splošna služba pa naj poskrbi, da bodo strokovne službe po potrebi dobivala gradiva. Sindikat naj v svojih prizadevanjih za razvoj delegatskega sistema bolj stoji ob strani tudi tem delegacijam.

Prisotni so bili mnenja, da se delegacije v danih pogojih vseeno dobro opravljale svoje delo, za kar zaslužijo javno pohvalo. Ker po pravilu največ dela pade ravno na predsednike delegacij, jih tudi imenuje ob tem pa moramo vedeti, da pohvalo zaslužijo tudi vsi člani, ki so bili aktivni.

Predsedniki delegacij v ZZZ so: Tršan Stojan, Ferencek Nevenka, Belak Jože, Jeklič Bogomir in Turek Janez (predsednik konference).

Predsedniki delegacij v SIS so: Kisel Miro, Petrič Zdravko (odšel), Mlatej Alojz (namestnik), Nikolič Stanimir, Brezovnik Marija, Susman Marjan, Babnik Nada, Sedlaček Marja, Čečelič Etelka in Čakš Marjan (predsednik konference).

Ob 30-letnici s prvim delavskim svetom Saturnusa.

Pripravljamo razvid del in nalog

V naši delovni organizaciji so samoupravni organi in družbenopolitične organizacije že v fazi priprave planskih dokumentov za leto 1984 postavili zahtevo, da je potrebno med prednostne naloge uvrstiti izdelavo razvida del in nalog. Ta naloga je bila tudi sprejeta.

Dela smo se lotili takoj v začetku leta, ker bo zaradi obsežnosti in zahtevnosti naloga trajno delo preko vsega leta.

Z razvidom del in nalog želimo v skladu z zakonodajo (Ustava, Zakon o združenem delu, Zakon o delovnih razmerjih) urediti organizacijo dela od globalne do podrobnejše delitve dela, hkrati pa nam mora razvid del in nalog omogočiti najracionalnejšo delitev dela med izvajalci. Razvid del in nalog pa mora podrobno opredeliti vse kadrovske zahteve in pogoje, ki jih mora izpolnjevati izvajalec, da bo nalogo lahko uspešno opravil tako po količini kot kakovosti in v ustreznem roku.

Razvid del in nalog je skratka zapis najracionalnejše delitve dela, ki omogoča delavcem, da uresničijo svoje obveznosti, odgovornosti

in pravice v skupnem delu glede na strokovne, psihofizične in druge pogoje.

Kaj smo dosedaj storili?

Izdelali smo celovit pristop z vsemi fazami nastajanja strokovno-samoupravnega dokumenta razvida del in nalog; oblikovali smo delovne skupine v vseh TOZD/DSSS in na ravni delovne organizacije; izvedli smo informativne seminarje za 107 predstavnikov samoupravnih organov TOZD, DSSS in DO, družbenopolitičnih organizacij, vodilnih in vodstvenih delavcev; izdelali smo shemo podatkov za opis del in nalog ter izvedli inštrukcije za 87 strokovnih delavcev, ki bodo sodelovali pri izdelavi razvida del in nalog; v delu je poskusna vzorčna obdelava približno 180 nalog, ki bo podlaga za dokončno opredelitev vsebine in obsega dela tako z organizacijskega kot s kadrovskega vidika.

Do sedaj poteka delo po sprejetem terminskem planu z veliko zavzetostjo izvajalcev. Delovna skupina na ravni DO bo sproti obveščala člane kolektiva o poteku dela in morebitnih problemih.

Dušan Djukanović

SIMPOZIJ V NOVEM SADU

Izmenjava znanja in izkušenj

Na Tehnološki fakulteti v Novem Sadu se je 8. in 9. februarja zbralo več kot 300 strokovnjakov z različnih fakultet, iz raziskovalnih institucij in tovarn za predelavo sadja in zelenjave, da bi izmenjali svoje izkušnje in se medsebojno informirali o najnovejših dosežkih doma in v svetu na področju predelave sadja in zelenjave.

Med ostalimi udeleženci moramo posebej omeniti strokovnjake, ki so znani doma in deloma tudi v tujini, kot so prof. dr. Delimir Šulc, prof. dr. Vlastimir Crmčević, prof. dr. Gordana Niketič-Aleksič, prof. dr. Velimir Oluški.

Pr eden podamo kratko poročilo o poteku simpozija, naj bralce obvestimo, da sta del raziskave v Saturnusu predstavila tudi ing. Milan Gruden in ing. Marta Kovač. Strokovnjakom sta obrazložila, da v Saturnusu potekajo raziskave na področju širše uporabnosti enega tipa tesnilne mase.

V Saturnusu želimo, da bi s čim manj različnih tesnilnih mas lahko izdelovali različne tipe pokrovov. To nam narekuje racionalnost v proizvodnji. Tehnično pa stvar ni tako enostavna, ker pokrovčki svojo funkcijo opravljajo na osnovi različnih principov. Zato je tudi pristop k problematiki izredno previden. Referat poroča o treh hipotezah, ki so bile preverjene tudi z raziskovalnim programom. Ena je dala pričakovane rezultate in ta bo deležna širše raziskave skupno s Tehnološko fakulteto iz Novega Sada.

Raziskava je namreč pokazala, vsaj v prvi stopnji, da obstaja masa (možno jo je tudi industrijsko proizvajati), ki dosega zahtevane tesnilne funkcije za pokrov tipa Pano-TS in tipa Alupo. Širše raziskave v industriji bodo tiste, ki bodo omenjeno trditev še enkrat potrdile ali pa ovrgele.

Poslušalci so zelo pazljivo poslušali referat ing. Grudna in ga tudi z aplavzom odobrili.

Naj navedemo še neke zanimivosti s posvetovanja. Predstavnik Jugokonzerve tov. Pantelija je v svojem referatu prikazal razvoj industrije sadja in zelenjave, zmožljivost, stopnjo njihovega izkoriščanja in surovinsko osnovo za predelovalno industrijo. Udeležence je seznanil z obsegom proizvodnje v letih 1968-1982 in s pričakovanim obsegom do konca leta 1990. Posebno pozornost je posvetil izvoznim možnostim živil.

Dr. Čirič s Tehnološke fakultete iz Novega Sada je razložil značilnosti industrije za predelavo sadja in zelenjave v Vojvodini in nakazal razvojne smeri.

Številni avtorji so obravnavali različne tehnološke podrobnosti s področja konzerviranja hrane. Pripravljeno je bilo tudi poročilo od strokovnjakov iz Fructala o proizvodnji otroške hrane. Glede na težje možnosti pri uvozu opreme je dobila posebno mesto na simpoziju problematika vzdrževanja opreme. Kot je bilo pričakovati, so številni stro-

kovnjaki govorili tudi o nadomeščanju uvožene opreme z domačo. Posebno mesto so zavzemali referati o hladilništvu in sušenju hrane.

Poleg strokovnjakov Saturnusa, o katerem smo že govorili, so embalažno področje obravnavali še naslednji referati:

Pomen embalaže za pakiranje in planirane količine za leto 1984; Zaščita prehranskih proizvodov z embalažo pred oksidacijskimi procesi; Osnovne značilnosti bele pločevine iz Šabca; Predstavnik firme ŠTOLL dr. Schön je nanizal zadnje dosežke na področju zaščite vzdolžnega zgiba na notranji strani pločevink, ki so namenjene za živilske proizvode. Tovarišica iz Jugotutuna je prisotne seznanila z izkušnjami pri lakiranju pločevine v tovarni, kjer je zaposlena. Zanimiva je bila informacija o pakiranju marmelade in kislega zelja, ki jo je podala tovarišica Gvozdanovič s Tehnološke fakultete Novi Sad. Ista tovarišica in dr. Curaković sta prikazala tudi rezultate raziskav o uporabnosti lakiranih pločevink iz bele pločevine in kromirane pločevine za pakiranje višnje s pasterezacijo. Predstavnik iz steklene Paračin tov. Nešič je podal informacijo o novih kontrolnih postopkih na visoko produktivnih linijah v Paračinu, ki naj pripomorejo h kvalitetnejši proizvodnji steklenk, ki jih naši kupci zapirajo z našimi pokrovčki.

Na koncu članka je prav, da še enkrat poudarimo že desetletno navodilo, da strokovnjaki iz tozda embalaže v Saturnusu predstavljajo rezultate lastnih raziskovalnih del ali skupne rezultate inštitutov in tozda embalaže pred tehničnimi strokovnjaki na različnih posvetovanjih jugoslovskega pomena. To koristno navado bomo ohranili tudi v naprej.

Teodor Kralj

Plastex 84

(nadaljevanje s 1. strani)

vprašalnike, ki bodo podlaga za tržno analizo. Na podlagi povpraševanja ocenjujemo, da bomo lahko prodali načrtovano količino (70 kosov) temperirnih naprav za letošnje leto.

Na podlagi sejamskih informacij ugotavljamo, da tržišče premalo pozna Saturnus kot proizvajalca strojev. Primerna oblika pospeševanja prodaje temperirnih naprav je trenutno živa predstava v Saturnusu in na sedežu potencialnih kupcev.

V letošnjem letu bomo konstrukcijsko-tehnološko zaključili družino temperirnih naprav različnih grelnih in hladilnih moči na vodo in olje. V naslednji fazi pa se bomo pripravili na proizvodnjo sistemov za temperiranje. Temu cilju bo potrebno prilagoditi organizacijsko-kadrovske in poslovno strukturo projekta temperirnih naprav.

Ložko Čuk

Saturnus v Filipovem dvorcu

V novem Filipovem dvorcu najdemo, ali naj bi vsaj našli, prostor predvsem predmeti, ki so »nekaj posebnega«. Med njimi ponujajo tudi barvaste pločevinate škatle, kakršne so v tozdu embalaže delali za galerijo Sebastijan.

Rally Saturnus letos

Kaj je Saturnus Rally danes?
To je nedvomno največja tovrstna športna prireditev v državi, prireditelji, ki znova obuja avtomobilizem kot šport, ki je v naših pogojih skoraj povsem zamrl. Je tudi sinonim za tehnično kulturo nekega naroda. Prireditev postaja vse pomembnejša v mednarodnem merilu, ob ugodnejših gospodarskih razmerah bi lahko trdili, da gre za prireditev, ki bo postala ena najpomembnejših, najbolj znanih v Evropi. Zakaj? Ker imamo naravne možnosti kot nikjer, razčlenjen teren, gozdne ceste, asfalt in makadam, od letos pa tudi naklonjenost najbolj razvitega turističnega področja v državi, ki mu prireditev manjka.

Kaj pomeni Saturnus Rally za nas v poslovnem smislu?

Predvsem priložnost za še večje, bolj znano ime, ki ga potrebujemo za izvozni prodor v trgovino na zahodu. Naš izvoz v trgovino postaja vse pomembnejši. Zato postaja v prihodnje Saturnus Rally priložnost za poslovno srečanje vseh naših kupcev. Temu se tudi praktično več ni moč izogniti. Pri tem ne gre za nove, dodatne stroške, gre le za to, da bi bil obisk teh kupcev organiziran v času Saturnus Rallya, ko lahko pokažemo še nekaj več.

Z rasto prireditve rastejo tudi naše obveznosti, letos pride na Rally uradna tovarniška ekipa Moskviča, za sodelovanje se zanima tudi ex-

port iz Moskve z ekipo Lade. Ob takih razsežnostih prireditve bi morali storiti kaj več, bolje bi morali organizirati servis za svetlobno opremo, izdelati kako semaforso napravo, brezhibno pospraviti in urediti tovarno v tistih dneh in še kaj.

Slednjič, za kakšen denar gre?

Vsi predvideni stroški bodo znašali okoli 3 milijone din. 1 milijon zberemo z marketinškimi aktivnostmi od drugih zainteresiranih dejavnosti, 2 milijona pa bosta pokrila Saturnus in TOP Portorož v razmerju, kot ga predvideva sporazum; Saturnus 120 milijonov in TOP Portorož 80 milijonov. Dodatno k temu prispeva še Portorož 550 pensionov in nočitve v hotelih A in B kategorije. Saturnusov delež pa pokriva Saturnus skupaj z vsemi udeleženci v skupnem poslovanju na osnovah našega Temeljnega samoupravnega sporazuma, kar enostavneje pomeni, da Saturnus, TOZD Tovarna avtoopreme, ne prispeva iz propagandnih sredstev celotnega zneska, temveč so stroški porazdeljeni na vse udeležence TSS po kriteriju velikosti in udeležbe v skupnem poslovanju s svetlobno opremo.

Roman KOKALJ

PRAVNI NASVETI

Kdaj ima delavec pravico izrabiti letni dopust?

Na podlagi 91. člena Zakona o delovnih razmerjih in 108. člena Pravilnika o delovnih razmerjih temeljnih organizacij (105. člena delovne skupnosti) ima delavec pravico izrabiti letni dopust, **ko mu poteče šest mesecev nepretrganega dela**, ne glede na to, ali je v delovnem razmerju za nedoločen čas ali določen čas in ne glede na to, ali dela s polnim delovnim časom ali s krajšim kot polnim delovnim časom, le različno se odmerja, glede na to, ali ima že izpolnjen potrebni čas nepretrganega dela ali ne.

Če delavec v **koledarskem letu** ne izpolni šest mesecev nepretrganega dela, ima pravico do letnega dopusta sorazmerno času, prebitem na delu. Osnova za določitev sorazmernega dela dopusta je število delovnih dni, ki delavcu pripadajo po osnovah in merilih iz 110. (107.) člena pravilnika.

Če delavec sklene **delovno razmerje za določen čas**, pridobi pravico do izrabe letnega dopusta le v primeru, če je sklenil delovno razmerje za 6 mesecev ali več. Dopust mora izrabiti pred prenehanjem delovnega razmerja, sicer pravico do izrabe dopusta izgubi. Če delavec sklene delovno razmerje za določen čas šestih mesecev, ima pravico do letnega dopusta sorazmerno času, prebitem na delu, to je za pet mesecev.

Ali se brezplačen dopust vštevva v delovno dobo?

Na podlagi 110. člena Zakona o delovnih razmerjih pravilniki o delovnih razmerjih določajo primere in pogoje, ko ima delavec pravico biti odsoten z dela brez pravice do nadomestila osebnega dohodka. Med tako odsotnostjo z dela delavčeve pravice in obveznosti iz dela mirujejo, zato se delovna doba ne pretrga, v zavarovalno dobo pa se vštevva čas, ki ga delavec prebije na brezplačnem dopustu do 30 dni v posameznem koledarskem letu (105. člen Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije - Uradni list SRS št. 27 (83).

Ali ima delavec pravico izrabiti dopust zaradi posebnih okoliščin, če je v tem času v bolniškim staležu?

Pravilniki o delovnih razmerjih v 118. členu oziroma 115. členu določajo primere in pogoje, ko ima delavec pravico do odsotnosti z dela s pravico do nadomestila osebnega dohodka zaradi posebnih okoliščin, kot so: sklenitev zakonske zveze, rojstvo otroka, smrt v družini in drugo. Če je delavec ob nastopu posebne okoliščine odsoten z dela zaradi bolezni, nima pravice izrabiti dopusta zaradi posebnih okoliščin, saj sta obe vrsti odsotnosti z dela strogo namenski in se izključujeta.

Nevenka Ferencek

Pa še nekaj o novem, letošnjem rallyju. Kot že tradicionalno, bo štart na Trgu osvoboditve v Ljubljani in sicer 13. maja ob 12.00 uri, pred tem pa tehnični pregled na sedežu AMZS, na Titovi 138, od koder prispejo vsa nastopajoča vozila na štart v zaprti koloni. Cilj prve etape je Portorož, ki je hkrati štart drugega dela, ki znova začne ob 21.00 uri. Drugi štart bo turistično, portoroško obarvan. V Portorožu bodo poskrbeli za iluminacijo na njihov način. Obetajo neposreden prenos kopske TV. Rally bo prvo vozilo končalo okoli 02.00 ure zjutraj v nedeljo.

Letošnji rally je 480 km dolg in je v drugem delu praktično samo hitrostna preizkušnja - od skupnih 153 km drugega dela proge jih 125 km predstavlja hitrostne preizkušnje.

Posebej velja poudariti, da letos trasa rallya ne pelje čez znamenite »Kačje ride« po presoji športne komisije naj bi jih zamenjala Olovka in Pokojišče.

Ker postaja prireditev vedno pomembnejša predvsem pa večja, organizatorji vabijo k sodelovanju Saturnužane, da se pridružijo tehnični podkomisiji, ki bo letos skrbela za zavarovanje na Trgu osvoboditve in na rivi v Portorožu, postavitve kontejnerskih enot za rally središče v Pokojišču, postavitve šotorov za goste, organizacijo izleta Saturnužanov, postavitve štartne in ciljne rampe v Ljubljani in Portorožu, radijskih, računalniških ter telefonskih zvez. Razen tehničnih opravil organizatorji potrebujejo še kaj - tudi nekaj dobre volje in splošne pripravljenosti nas vseh.

Pohvale našemu vratarju

Vratar Franc Kranjc zasluži javno pohvalo, ker je pravilno ravnal ob požaru 8. aprila. Ob enajstih zvečer se je vnel tovornjak v eni od garaž v Mostah. Zahvaljujoč pravilnemu ravnanju Franca Kranjca so gasilci pravočasno pogasilili ogenj in tako preprečili, da bi se razširil.

Iz poslovnih poročil

(nadaljevanje z 2. strani)

Sodelovanje z DSSS

Menimo, da delavci TOZD svoje obveznosti do DSSS v okvirih svobodne menjave dela vesto izvršujejo.

Menimo pa, da nekatere naloge, bistvene za uspešno delovanje TOZD, le niso opravljene niti kakoovestno niti pravočasno. Ostaja nekaj problemov, ki se vlečejo že kar leto, in sicer:

- posodobitev sistema delitve OD in uskladitev z družbenimi normativi,
- posodobitev sistema delitve OD in uskladitev z družbenimi normativi,
- uskladitev postopkov pri investicijskem odločanju z družbenimi normativi
- ureditev cenovnih odnosov s TOZD Orodjarna in vzdrževanje,
- posodabljanje sporazumov s kupci in dobavitelji,
- pomanjkanje organizacijskih predpisov,
- nepravočasno vključevanje sodelavcev v proizvodnjo.

Dopolnjevanje sistema delitve OD po učinku

V letu 1983 je bila izdelana revizija vseh fizičnih normativov v vseh obratih. Vsklajene so bile možnosti za preseganje fizičnih normativov.

Kot vsako leto je tudi preko leta 1983 uspešno deloval Pravilnik o delitvi OD po ekonomskih normativih za posredne delavce v TOZD.

V fazi dopolnjevanja je pravilnik o akordnem delu. Preseganja normativov so bila skladna s pričakovani in politiko delitve OD v DO Saturnus.

Stanovanjska komisija opravila ogled

Na letošnji razpis za dodelitev kreditov za reševanje stanovanjskih razmer delavcev Saturnusa se je prijavilo 198 prosilcev. Razpis je vključeval tudi prijave za samska ležišča in prehodne stanovanjske enote.

Največ prosilcev je iz tozda embalaža 82, iz avtoopreme jih je 63, iz delovne skupnosti 27 in orodjarne 26.

Največ delavcev prosi za kredit za gradnjo, teh je 60, za dodelitev garsonjere prosi 55 delavcev, za kredit za adaptacijo 38, samska ležišča potrebuje 23 delavcev, za nakup stanovanja pa potrebuje kredit 22 delavcev.

Letos smo za kredite namenili 30.852.963 dinarjev. Poleg tega bomo kupili še 23 garsonjer, ki jih bomo glede na potrebo razdelili na samska ležišča in na prehodne stanovanjske enote za dobo petih let.

Stanovanjska komisija je že opravila ogled, po prejemu vseh osebnih ocen prosilcev pa bodo predvidoma konec aprila objavljene tudi prioritete liste.

M.T.

Tudi odpadki imajo svojo vrednost

Kup pločevinastih odpadkov na tovarniškem dvorišču, mimo katerega hodimo vsak dan na delo, enako kot vrsta manjših po oddelkih, ni lep na pogled in prav gotovo ne vbuja posebnega veselja do novega dneva. Godrnjavci pa se ne spotikajo le ob neurejen videz; ob trakovih in včasih celih ploščah odvržene pločevine, ki so pomešani med drobne odpadke, se tudi sprašujejo, če bi se jih morda ne dalo kako porabiti.

Te teme se je lotil vodja kontrole embalaže v Mostah Vito Poljanec v odlično ocenjeni diplomski nalogi prve stopnje na Visoki šoli za organizacijo dela. Po podatkih, ki jih je zbral največ v pripravi dela tozda embalaže, ostane po proizvodnem procesu letno približno 500 ton odpadkov in ostankov iz aluminijeve pločevine in 1500 ton iz bele pločevine ali blizu 30 odstotkov celotne količine porabljene pločevine. Od tega je polovica ostankov, to so večji kosi pločevine, iz katerih je mogoče še kaj narediti, ostalo so pravi odpadki. Vse to so seveda le ocene, poudarja sam, kajti točnih podatkov ni mogoče dobiti.

Ugotovitve o dosedanjem ravnanju z odpadki v Saturnusu niso las-kave. Videti je, da se s tem nihče sistematično ne ukvarja, niti z vidika varčevanja s surovinami niti z vidika varstva okolja. Zbiranje je neurejeno, zato ni prave evidence, mešajo se odpadki bele in aluminijaste pločevine, mešajo se večji odrezki z odpadki, odpadki zasedajo prepotrebne palete ali ovirajo transport, ugotavlja Vito Poljanec. Del uporabljenih ostankov sicer odkupijo obrtniki, del pa jih porabijo v tozdu embalaže, vendar o količinah ni podatkov.

V nalogi predlaga tov. Poljanec svojo rešitev problema. Zamislil si je organizacijo celotnega sistema zbiranja odpadkov in priprave še uporabnih ostankov za ponovno uporabo, s čimer naj bi predvsem zmanjšali proizvodne stroške, ob

tem pa si zagotovili tudi bolj urejeno okolje. Z uporabo odrezkov, tako ocenjuje, naj bi letno prihranili okrog 18,5 milijonov din.

Odrezki aluminijaste in bele pločevine naj bi se ločeno zbirali v posebej označenih paletah že na oddelkih. Dokončno pa bi se sortirali in popisovali v posebnem prostoru, od koder bi posredovali tudi informacije pripravi dela o razpoložljivih ostankih. Tudi prostor je Vito Poljanec že predvidel - to naj bi bil opuščeni prostor ob nakladalni rampi ekspedita. Delo bi po njegovem lahko opravljali štirje ljudje, ki bi jih morda lahko prerazporedili z drugih del. Potrebna delovna sredstva v Saturnusu že imamo, kar manjka, pa bi lahko izdelali v mizarški delavnici.

Spomladanska utrujenost

Ne pomislite takoj, da ste bolni. To, da ste bolj živčni kot običajno, da vas razdražijo malenkosti, da katere prej niste bili pozorni, da vstajate utrujeni in da vsak večji napor, psihični ali fizični, prenašate težje kot običajno, da celo v rutinsko delo vlagate več truda kot prej, je samo posledica spomladanske utrujenosti. Ta nas spominja, da je človek kljub tehnološkemu napredku še vedno samo biološko bitje, ki reagira na vsako spremembo v naravi in vsako spremembo letnega časa.

Zime je konec. Letošnja je bila dolga, z obilico snega, pa tudi megle in dežja. Sonca ni bilo dovolj. Hrana je bila enolična, z manj vitamini, a pomanjkanje sonca občuti organizem kot pomanjkanje vitamina D, ki v organizmu nastane pod vplivom ultravijoličnih žarkov. Zmanjšana je odpornost organizma, ki

občuti utrujenost, pri kroničnih bolnikih so izraženi vsi simptomi bolezni, posebno pri »ulkusačih«. Pri tistih, ki nimajo kroničnih obolenj, je zmanjšana sposobnost za delo, subjektivni občutek utrujenosti se potencira z večjo porabo energije, kar povzroča še večjo utrujenost. Človek reagira konfliktno na čisto nepomembne nesporazume, čeprav tega noče.

Po obdobju, ko so bili prehladi in gripa najpogostejši razlog odhoda k zdravniku, dnevno je bilo preko petdeset pacientov, se je te dni njihovo število povečalo za tretjino. Očitni so znaki razdražljivosti, utrujenosti, in ljudje se pritožujejo, da jim delo ne gre od rok, čeprav so vsi izvidi normalni. Ne gre za »umetno epidemijo bolniških«, ampak za razumljive posledice spomladanske utrujenosti. Kako si lahko vsak sam pomaga?

Obisk pri zdravniku gotovo ni nepotreben; priporočljivo je preveriti krvni pritisk, krvno sliko, koristen je splošni pregled in razgovor, da lahko zanikamo (ali potrdimo) organsko obolenje. Če ugotovimo, da or-

Vito Poljanec se v nalogi ni omejil le na pločevinaste odpadke. Čeprav bolj na kratko, je v svoje delo uvrstil tudi oljne cunje, zaščitne rokavice, topila. Oljna cunja je prava malenkost, toda letno jih porabimo menda 18 ton, kar stane 2,1 milijona din, za 13.000 letno porabljenih zaščitnih rokavic, pa plačamo 4 milijone din. Popolnoma se z uporabo uniči vsako leto le malo cunj in okrog 30 odstotkov rokavic, ostale pa bi se s pranjem (pralni stroj za cunje stane 3,4 milijone din) lahko štirikrat oziroma dvakrat ponovno uporabile. Za topila, ki jih letno v tozdu embalaže menda izhlapi 380 ton, pa predlaga nakup destilacijske naprave (1,2 milijona din), s katero bi poskrbeli za čistejši zrak in si omogočili ponovno uporabo dela topil.

Podatki so, kot že rečeno, približni in prav mogoče je, da so možni prihranki ocenjeni previsoko (ali pa tudi prenizko). Vendar pa - vredno bi bilo vsaj razmisliti. Vse skupaj je malo v primerjavi z milijoni, ki jih na druge načine mečemo skozi okno, bodo morda rekli nergači. A najlažje in najhitreje se da lotiti tistih dinarjev, ki se jih vsaj vidi. Saj se tudi ti, niti ne tako počasi, seštevajo v milijone.

Vito Poljanec že od leta 1968 dela v Saturnusu v kontrolni službi embalaže; njegov uradni naziv je vodja kontrole embalaže v Mostah. Želja po napredovanju in ustvarjalnejšemu delu ga je vodila k študiju ob delu, ki mu ga plača naša delovna organizacija.

»Po tolikih letih v Saturnusu bi želel tudi napredovati, dokazati, da zmorem kaj več. Rad bi delal bolj ustvarjalno, saj imam še mnogo let do upokojitve. S sodelavcem, ki je kasneje odšel iz Saturnusa, sva bila prva, ki sva delala v kontrolni službi, bila sva začetnika te službe. Kasneje so drugi napredovali, jaz pa zaradi pomanjkljive izobrazbe ne. Imel sem samo dva letnika srednje tehnične šole strojne smeri. Šola ti da lastno pamet, razmišljanje. Zato sem se odločil za šolanje ob delu.«

Leta 1980 je končal srednjo tehnično šolo - z odličnim uspehom, kljub dolgoletni prekinitvi. Takoj nato se je vpisal na Visoko šolo za organizacijo dela v Kranju. Na prvi stopnji je diplomiral letos februarja, medtem pa je delal že tudi izpite za tretji letnik; zdaj mu manjka le še eden za vpis v četrti letnik.

In zakaj se je v diplomski nalogi lotil prav odpadkov?

»Že leta sem v kontrolni službi, ukvarjal sem se tudi z reklamacijami in podobnim. Ob tem človek začne razmišljati, kako ravnamo s pločevino. Na šoli pa je bila razpisana ta tema in ker mi je bila blizu, sem se odločil. Tema je tudi aktualna glede na stabilizacijska prizadevanja.

Čut za varčevanje je treba človeku privzgojiti. Bolje ga je nenehno opozarjati, kot pa odmetavati velike denarje. Če gremo skozi oddelek, bomo videli na primer ogromno odvrženih rokavic. Nihče ne pomisli, kako z njimi po nepotrebnem razsipavamo. Če nič drugega, bi bil uspeh že, če bi začeli delavci, posebno vodniki, razmišljati o tem, koliko odpadkov je okrog njih, ki bi jih lahko uporabili.«

Pred dvema mesecema je inovacijska komisija na budno razvojne službe tozda embalaže pozvala delavce k razmišljanju, kako uporabiti večje odrezke pločevine. Krivično bi bilo torej trditi, da v tozdu embalaže sploh ni nobene želje po tovrstnem varčevanju. Predlog Tov. Poljanca za način zbiranja in razporejanja odpadkov sicer ni odgovor na to vprašanje, obravnava pa fazo pred uporabo v proizvodnji, ki bi bila za racionalnejše delo nujna. V nalogi Vito Poljanec tudi »objublja«, da bo svoje predloge posredoval strokovnim službam in samoupravnim organom v tozdu. Pa jih ni. Zakaj?

»To področje dela, sistem za zbiranje odpadkov, sploh ni predvideno v naši delovni organizaciji. Njegovo uvedbo bi moral predlagati nekdo drug, sam ga ne morem; predlagam lahko samo način, kako se dela lotiti, ga izboljšati.«

ganskega obolenja ni, moramo organizmu omogočiti aktivno rekreacijo, gibanje po svežem zraku in pravilno prehrano, obogateno z vitamini, ki jih predpiše zdravnik. Po približno dveh do teh tednih vitaminske kure in zdravega načina življenja težave postopno izginejo.

Nujno je zmanjšati kajenje, ker slabša preskrbo organizma s kisikom, da ne govorimo o drugih škodljivih vplivih, kot je na primer alkohol v trenutkih psihične napetosti. Bolj bo pomagala polurna hoja ali tek v bližnjem parku - po možnosti v dvoje. Saj star slovenski pregovor pravi: »Za bolezen so zdravila, za ljubezen jih pa ni!«

Mateja Tominec, zdravnik

ZAHVALA

Odkar sta se nama pred petimi leti smrtno ponesrečila oče in mati, delavka Saturnusa, nama kolektiv Saturnusa nudi finančno pomoč. Za razumevanje se želiva na tem mestu zahvaliti.

Tatjana in Lidija Pavlič in skrbnika Tomo in Marica.

Letos smo najboljši

V nedeljo, 18. marca je bilo v Kranjski gori tekmovanje v smučarskem veleslalomu občine Ljubljana Moste-Polje. Tekmovanje je bilo razpisano že 26. februarja, vendar vremenske nepravilnosti niso dovoljevale izvedbe. Tisti dan je namreč močno snežilo, smučišča zaradi novozapadlega snega niso bila urejena, zato se je organizator odločil tekmovanje prestaviti.

Tekmovalci smo bili zadovoljni s tako odločitvijo, saj vemo, da so v takih neugodnih razmerah odpovedana tekmovanja tudi na svetovnih prizoriščih.

Naša moška in ženska ekipa sicer štartata na najvišja priznanja v občinskem merilu, vendar nam vsako leto to ne uspeva. Prvič nam je uspelo osvojiti pokal za prvouvrščeno moško in žensko ekipo ter pokal ekipnega zmagovalca (moška in ženska ekipa) ob 60-letnici delovne organizacije leta 1981. Letos smo ta uspeh ponovili, zaradi česar smo lahko ponosni na naše smučarje, ki

se trudijo za kar najboljšo uvrstitev v vseh starostnih kategorijah.

Poleg najboljših uvrstitev v moški in ženski ekipni konkurenci in najboljših skupnih uvrstitev se lahko pohvalimo tudi z vidnimi uspehi posameznikov po kategorijah, ki so v veliki meri prispevali k ekipni uvrstitvi:

kategorija nad 45 let
1. mesto Dornig Ludvik
2. mesto Kralj Sašo

kategorija 36 do 45 let
1. mesto Gregorič Janez

kategorija do 25 let
2. mesto Gostinčar Mitja

kategorija nad 36 let (ženske)
1. mesto Sovinc Nuša

kategorija 26 do 35 let (ženske)
2. mesto Budič Mirjam

Menimo, da je delo smučarske sekcije in njenih članov zelo uspešno, kar se odraža v rezultatih. V rezultatu pa so skrite vse priprave posameznikov, ki ne grejo na stroške sekcije, temveč na račun posameznika.

E.Č.

Dvaintridesetič - smučarsko prvenstvo Saturnusa

Kljub slabemu vremenu se lahko pohvalimo, da je tekmovanje dobro uspelo. Vztrajne in vnete smučarje in smučarke deževne in snežne padavine niso motile, vplivale pa so na rekreativce, saj je bila udeležba za tretjino manjša. Prvotno je bilo prijavljenih 49 otrok in 113 članov kolektiva, na dan tekmovanja pa je štartalo 33 otrok in 74 članov kolektiva.

Že nekaj let opažamo, da število žensk - smučark upada, zato smo bili na tekmovanju zadovoljni, saj je štartalo kar 9 članic. Tako upamo, da v prihodnjih letih ne bo več problem sestaviti ženske ekipe za nastop na občinskih tekmah in tekmah med delovnimi organizacijami. Vemo, da med 1100 ženskami v kolektivu ne smuča le omenjenih devet, zato izkoriščam priložnost, da povabim vse ostale smučarke, da zberejo malo več poguma in se nam pridružijo na snežnih poljanah. Tako bi v prihodnje imele tudi ženske možnost tekmovanja v kategorijah, kajti sedaj ne glede na starost tekmujemo vse v eni kategoriji.

Po končanem tekmovanju nas je v našem počitniškem domu pričakalo kosilo, malo drugače kot pretekla leta. Najbrž se ne motim, če kar v imenu vseh tekmovalcev povem, da je bila hrana zelo dobra in okusna, za kar se moramo zahvaliti upravniku in kuharicam obrata družbene prehrane ter osebju v počitniškem domu.

Vzdušje ob popoldanski razglasitvi rezultatov je bilo veselo in družabno. Po podelitvi priznanj najuspešnejšim pa je bilo še žrebanje praktičnih nagrad, ki so jih prispevale delovne organizacije Slovenija avto, Avto Hrvatska, Avto Vojvodina in naši TOZD Tovarna embalaže in Tovarna avtoopreme.

Šport v maju in juniju

Športne igre Saturnusa bodo 18. maja skupaj s Papirnico Vevče na Vevčah. Rezultati dvoboja bodo štelili tudi za športne igre obeh delovnih organizacij. Podrobnejše informacije glede panog, pravil in časovnega razporeda bodo objavljene v Biltenu.

Veleslalom v počastitev dneva mladosti bo 26. maja na Prisojniku. To je vsakoleten zaključek sezone naših smučarjev.

Junija bosta zanimivi nogometni srečanja. Prvič se bosta pomerili ekipi **Saturnusa in Volkswagna**, to bo 10. junija 16. junija pa bo tradicionalno prijateljsko srečanje med našimi nogometaši in ekipo **Maniagolibera**. Tekmi bosta predvidoma odigrani na Slovanu.

Se nedorečen je termin za **veleslalom na Kaninu**. To je srečanje smučarjev Iskre iz Bovca in Saturnusa. Letos so se sicer že pomerili v Kranjski gori, radi pa bi nadomestili še lansko srečanje, ki je zaradi slabega vremena odpadlo.

Prav tako še ni znano, kdaj bo **trobaj med Plutalom, Rogom in Saturnusom**. Tekmovanje v šahu, streljanju, kegljanju, balinanju in malem nogometu bo letos organiziral Plutal, lanski, prvi troboj pa je na željo vseh treh delovnih organizacij organiziral Saturnus.

ŠPORTNO REKREATIVNO DRUŠTVO

Trudimo se za množičnost

Na letošnjem občnem zboru športno rekreativnega društva smo bili prvič po nekaj letih zadovoljni z udeležbo, kar dokazuje, da se člani društva zanimajo za delo in aktivnosti društva in želijo s svojimi predlogi prispevati k raznovrstnosti dejavnosti.

Predsednik društva Avgust Snoj je v uvodu povedal, da smo dejavnost po sekcijah izvajali v skladu s programskim in finančnim planom. Pomembnejše akcije v preteklem letu so bile nogometno srečanje z Maniagolibrom, srečanje z delovnimi organizacijama Plutal in Rog, sodelovanje na občinskih tekmovanjih in športne igre Saturnusa, za katere lahko rečemo, da jih delavci še niso sprejeli za svoje igre. Za posamezne akcije se še vedno trudijo le posamezniki, uspeh pa ni tak, kot bi si ga želeli. Zato je menil, da bi se bilo potrebno na ravni delovne organizacije dogovoriti, katere skupne akcije Saturnusa želimo, kako jih bomo izvedli in kaj je z rekreacijo med delovnim časom.

V razpravi so vodje sekcij na kratko opisali delo svoje sekcije in težave, s katerimi se srečujejo. Za vse dejavnosti je značilno, da zaradi visokih najemnin nimamo možnosti za večkratno redno tedensko vadbo, da nimamo dovolj sredstev za opremo ekip v vseh panogah in za organizacijo več tekmovanj med delovnimi organizacijami v občini. Pri šahu opažamo, da zanimanje raste, vendar bo potrebno okrepiti povezavo med lokacijama Moste in avtooprema. K namiznoteniški sekciji smo lani priključili tudi tenis, saj v tem športu narašča število igral-

cev. Smučarska sekcija je kot vsako leto ena uspešnejših in najbolj množičnih panog; z letošnjim letom vključuje tudi smučarje tekače. Drsanje in plavanje sta postali zanimivejši panogi, odkar nudimo možnost rekreacije tudi družinskim članom. Upadanje udeležbe pa že vrsto let opažamo pri balinanju, streljanju, kegljanju in košarki. Pri večini dejavnosti in predvsem pri izvedbi športnih iger nismo in ne moremo biti zadovoljni z udeležbo. Za to je verjetno več razlogov: lokacijska oddaljenost vadbenega prostora, pomanjkanje prostega časa zaradi dodatne zaposlitve za pridobitev dodatnega zaslужka, žene nočejo iz kroga svojih družinskih obveznosti, mladina išče sprostitev v gostinskih lokalih namesto na športnih objektih in drugo.

Iz razprave prisotnih lahko povzamemo - to bomo tudi upoštevali pri vsebini programa - da je najbolje še naprej razvijati tiste dejavnosti, za katere je več zanimanja, stroški vadbe in organizacije pa manjši. Vsekakor pa bomo dosegli množično udeležbo, ko bomo pričeli spreminjati življenjske navade. To pa je stvar posameznika, ki se mora zavedati, da bo le s telesno aktivnostjo vzdrževal in krepil svoj organizem. Vpliva telesnih aktivnosti na organizem pa niso odkrili laiki, temveč ga potrjujejo razne raziskave strokovnjakov tako v svetu kot doma. Ob koncu razprave smo si bili edini, da moramo pri vsaki akciji sodelovati vsi, ne le posamezniki, saj so lahko le tako akcije uspešne.

Etelka Čečelič

GLAS SATURNUSA izdaja delavski svet DO v nakladi 2400 izvodov. Ureja ga uredniški odbor Jožko Čuk (predsednik), Bojan Falež, Vojko Faktor, Ivo Frbežar, Franc Levec, Slavko Mahne, Miro Miklič, Marija Petranovič, Ljuba Radič in Janez Žabjek.

Glavni in odgovorni urednik Vita Cajnko. Naslov uredništva Saturnus, informativna služba, 61110 Ljubljana, Ob železnici 16. telefon 444 466 int. 225. Tiskano v Saturnusu - oddelek tiska na papir.

Po mnenju sekretariata za informacije IS skupščine SR Slovenije, št. 412-1/72 z dne 8. 9. 1975, je glasilo oproščeno temeljnega davka na promet.

Trening je vsakodnevno delo

Desna dva sta naša - med strugarji se je Mirko Hvalič uvrstil na drugo, Franci Hribar pa na tretje mesto.

Četrtič zapored so se sredi aprila zbrali najboljši ljubljanski kovinarji, da bi primerjali znanje in spretnost v svojem poklicu. 152 strugarjev, brusilcev, rezkalcev, orodjarjev, strojnih ključavničarjev, livarjev, varilcev, avtomehanicov in kleparjev se je v več delovnih organizacijah v Ljubljani trudilo, da bi čim bolje in čim hitreje opravili zastavljeno delo. Saturnus je tudi letos sodeloval pri organizaciji tekmovanja - orodjarna je tokrat sprejela pod streho strojne ključavničarje.

»Srečanje ima dvojen namen,« pravi Boris Jenko iz naše orodjarne, predsednik organizacijskega odbora in eden pobudnikov za organizacijo tovrstnih srečanj na mestni ravni. »Kovinarji lahko ob tej priložnosti preizkusijo svojo spretnost, teoretični del pa zahteva od njih, da tudi obnavljajo znanje. Nič manj pomembno pa ni zaključno družabno srečanje, kjer se spoznavajo in pogovarjajo kovinarji iz različnih delovnih okolij.«

Na srečanju so letos sodelovali 4 kovinostrugarji, 3 rezkalci in 4 strojni ključavničarji iz naše orodjarne: Mirko Hvalič, Franci Hribar, Janez Plešič, Aleksander Sojer, Josip Lukša, Brane Žagar, Stojan Cvetko, Marjan Šuštar, Bojan Radej, Jonuz Agović in Toni Šebenik. Kovinostrugarja Mirko Hvalič in Franci Hribar sta v svoji skupini zasedla drugo in tretje mesto. Mirko Hvalič je s tem ponovil svoj uspeh izpred dveh let, ko je bil prav tako drugi. Že drugič je osvojil drugo mesto tudi Marjan Šuštar med strojnimi ključavničarji. Vsi trije naši najuspešnejši kovinarji so se s tem uvrstili tudi na republiško srečanje, ki bo maja.

Te vrste »športni dosežki« imajo toliko večjo težo, ker je trening zanje vsakodnevno delo. Dobra uvrstitvev na tekmovanju je torej dokaz sposobnosti in prizadevnosti delavca, ki bi se jo z dobro organizacijo dela in s stimulativnim nagrajevanjem dalo marsikje tudi bolje izkoristiti kot doslej.

Vita C.

Strojni ključavničar Marjan Šuštar je bil malo razočaran - že drugič zapored je bil »samo« drugi.

Pridružite se nam v planinah

Planinsko društvo Saturnus je imelo februarja občni zbor v domu na Mali Planini. Na občnem zboru smo obravnavali delo in delovanje PD v preteklem letu, izvolili novo vodstvo in člane upravnega odbora in komisij, sprejeli program izletov in usmeritev dela društva za letos.

Ugotovili smo, da smo delali dobro kljub finančnim težavam in premajhni udeležbi delavcev iz naše delovne organizacije na izletih, ki jih je organiziralo naše planinsko društvo.

Za predsednika društva smo izvolili Franca Ostermana iz tozda orodjarna in vzdrževanje, za podpredsednika Slavka Gerlico, tajnik je Boris Zakrajšek, blagajnik Štefka Kosič, oskrbnika koč na Mali Planini sta Ladislav Slak in Tone Kresnik, gospodar imovine pa je Tone Krisper. Odsek za izlete vodi Franci Garbajs, oddelek za propagando Milan Cimerman, odsek za stik z družbi pa Marjan Bernik.

Program izletov je izdelan tako, da je primeren za večino planincev. V programu želimo posebej opozoriti na množičen izlet Saturnužanov v Logarsko dolino, na Kamniško sedlo in v Kamniško Bistrico.

V letu 1984 si bo planinsko društvo prizadevalo povečati število članov, doseči večjo udeležbo delavcev na izletih in organizirati množičen izlet za Saturnužane.

Sprejeli smo tudi članarine za leto 1984: za člane 240 din, za mladince 130 din in za pionirje 60 din. Člane prosimo, da jo čimprej poravnajo in s tem omogočijo nadaljnje delovanje PD in organizacijo izletov. Na izletih bomo spoznali naše naravne lepote; to je lepa oblika družinske rekreacije, hkrati pa priložnost, da se sodelavci med seboj bolje spoznajo in navežemo pristnejše stike, ki nam bodo v korist tudi pri vsakdanjem delu.

Upravni odbor PD Saturnus

PROGRAM IZLETOV PLANINSKEGA DRUŠTVA SATURNUS V LETU 1984

Datum	Cilj izleta	Vodnik	Dni
1. 5.	Janče, Pečar	Škrlj V. Ovca J.	1
19. 5.	Spomladanska dela na Mali Planini	Kresnik T. Slak L.	2
26. 5.	Španov vrh (narcise)	Logar A.	1
27. 5.	Planinski tabor - Polževo		1
16. 6.	Ratitovec - Soriška planina	Krisper T. Bernik M.	2
23. 6.	Menina planina	Oražem N. Zakrajšek B.	2
13. 7.	Triglav	Kresnik T. Gerbajs F.	2,5
21. 7.	Ščurkov pohod	Logar A. Živic M.	2
4. 8.	Mrzla gora	Kresnik T. Živic M.	2,5
17. 8.	Kopaonik SR Srbija	Pintarič V. Krisper T.	3,5
25. 8.	Logarska dolina, Kamniško sedlo (množičen pohod Saturnužank)	Slak L. Osterman F.	2
9. 9.	Dan planincev	Zakrajšek B.	1
15. 9.	Krn	Kresnik T. Gerlica S.	2,5
29. 9.	Kanin	Krisper T. Gerbajs F.	2,5
13.10.	Gorjanci	Petrič Z. Erlah T.	2
27.10.	Mrzlica	Krisper B.	1
10.11.	Delo pri koči na Mali Planini	Slak L. Kresnik T.	2
24.11.	Izlet v neznano	Gerlica S. Duh D.	2
22.12.	Občni zbor planinskega društva	Osterman F.	1

Program je okvirjen, možne so dopolnitve glede na zahteve posameznih vodnikov. O posameznih izletih bodo pravočasno izobešeni plakati s točnimi podatki.

Spominskih pohodov, kot je bil pred kratkim pohod na Porezen, tako kot lani nismo uvrstili med redne izlete našega društva. Če pa bo prijavljenih več kot 10 članov, dobi izlet status rednega izleta z vsemi ugodnostmi, ki jih nudi naše društvo!